

LÝ LUẬN DẠY VÀ HỌC

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ KỶ LUẬT QUÂN SỰ TRONG QUẢN LÝ, GIÁO DỤC VÀ RÈN LUYỆN HỌC VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG QUÂN ĐỘI

TRẦN CHÍ QUẢNG - NGUYỄN MẠNH HÙNG

Trường Đại học Nguyễn Huệ

Ngày nhận bài: 22/03/2022; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 30/03/2022; Ngày duyệt đăng: 11/04/2022

ABSTRACT

Researching Ho Chi Minh's Ideology on military discipline is an important issue, in order to contribute to clarifying the scientific basis of improving the self-discipline of cadres and soldiers in training and observe discipline, build a regular routine in the grassroots unit. In order to improve the quality of training and discipline at Nguyen Hue University according to Ho Chi Minh's Ideology, it is required that each soldier must constantly study and practice to improve the level and knowledge of all subjects, especially knowledge of the Army law and discipline. From there, it aims to build trust, responsibility, self-discipline to cultivate the personality of "Uncle Ho's Soldiers".

Key words: Ho Chi Minh's Ideology; military discipline; training student; military school.

Chủ tịch Hồ Chí Minh - danh nhân văn hóa thế giới, Người luôn đề cao vai trò và giá trị của con người, tất cả vì con người, lấy giáo dục hoàn thiện nhân cách con người làm trung tâm. Với lực lượng vũ trang, Người thường xuyên quan tâm chăm lo giáo dục, rèn luyện về mọi mặt, trong đó có kỷ luật quân sự.

Nghiên cứu tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh về kỷ luật quân sự là vấn đề quan trọng, nhằm góp phần làm sáng tỏ cơ sở khoa học của việc nâng cao tính tự giác của cán bộ, chiến sĩ trong rèn luyện và chấp hành kỷ luật, xây dựng đơn vị có nền nếp chính qui, khắc phục những nhận thức sai lầm cho rằng kỷ luật đối lập với tự do của con người, làm cho con người bị gò ép, không có dân chủ; khắc phục tình trạng xử lý vi phạm kỷ luật vô nguyên tắc, không đúng điều lệnh của quân đội; khắc phục tệ quan liêu, quân phiệt, thói hành chính mệnh lệnh, cưỡng ép gây mất đoàn kết trong nội bộ đơn vị.

Quan điểm nhân văn nổi bật trong tư tưởng Hồ Chí Minh về kỷ luật quân sự được thể hiện sâu sắc ở đề cao yếu tố tự giác, nghiêm minh, sự tôn trọng phẩm chất, nhân cách, tình thương yêu con người, nâng đỡ diu dắt con người, sự bình đẳng, tình thân dân chủ trong giáo dục, rèn luyện, xây dựng ý thức kỷ luật, cũng như xử lý kỷ luật đối với cán bộ, chiến sĩ. Đó là bản chất kỷ luật của một quân đội cách mạng, quân đội từ nhân dân mà ra, vì nhân dân mà chiến đấu. Nó hoàn toàn khác với kỷ luật của quân đội các nước tư bản đế quốc.

Kỷ luật quân sự là kỷ luật "sắt", buộc mọi quân nhân phải chấp hành vô điều kiện. Đó là điều không loại trừ với bất kỳ một quân đội nào. Song, với quân đội của các nước tư bản đế quốc coi người lính như một công cụ, phải phục tùng mệnh lệnh của người chỉ huy một cách máy móc, mù quáng. Còn với quân đội ta, tính kỷ luật được xây dựng trên cơ sở ý chí, niềm tin cách mạng vững chắc, đó chính là sự giác ngộ cao cả về lý tưởng cách mạng, từ đó tạo thành nhu cầu bên trong để mọi người tự giác và chủ động chấp hành. Người quân nhân khi làm nhiệm vụ đã được giác ngộ cao về mục tiêu, lý tưởng chiến đấu, về chức năng, nhiệm vụ và được giáo dục về điều lệnh kỷ luật quân đội. Sự giác ngộ của cán bộ, chiến sĩ không chỉ ở nhận thức, mà còn được chuyển hóa thành thái độ, hành vi ứng xử tự giác trong mọi lĩnh vực hoạt động và trong các mối quan hệ cấp trên, cấp dưới, giữa cán bộ với chiến sĩ, giữa chiến sĩ với chiến sĩ và giữa quân đội với nhân dân... Trong quá trình xây dựng và trưởng thành của quân đội ta có những gương điển hình về tinh thần chấp hành kỷ luật tự giác, nghiêm minh, sẵn sàng "quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh". Đó không phải là bản năng thuần túy mà là hành vi cao đẹp được xây dựng trên cơ sở giác ngộ mục tiêu, lý tưởng chiến đấu và trách nhiệm cao đối với Tổ quốc và nhân dân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đòi hỏi Quân đội phải thực hiện công bằng, bình đẳng, dân chủ, không phân biệt cấp, chức trong rèn luyện và chấp hành kỷ luật, kiên quyết chống tệ quan liêu, thói mệnh lệnh hành chính, tự do vô

kỷ luật, công thần, kiêu ngạo. Những biểu hiện cán bộ thiếu quan tâm sâu sát đến đời sống, sinh hoạt của chiến sĩ, khen thưởng, xử phạt thiếu công minh, chính xác, kịp thời, thích ai thì thưởng, ghét ai thì phạt, sử dụng những hình phạt thô bạo, xúc phạm đến nhân cách chiến sĩ... là hoàn toàn trái với tư tưởng nhân văn về kỷ luật quân sự của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Chủ tịch Hồ Chí Minh thường nhấn mạnh: để quân đội có kỷ luật tự giác, nghiêm minh, trước hết phải lấy giáo dục thuyết phục làm chính, "Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, nhờ chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm"(1). Duy trì kỷ luật là để bộ đội không vi phạm kỷ luật, chứ không phải là để xử phạt nhiều, theo Người, nếu phạt nặng, phạt nhiều, chỉ dùng mệnh lệnh hành chính cưỡng ép, không chú ý đến việc giáo dục, thuyết phục, ngăn ngừa, tạo điều kiện cho người vi phạm có hướng sửa chữa thì sẽ gây cho họ tâm lý lo âu, sợ hãi, căng thẳng, không tạo được sự thống nhất về tư tưởng, dẫn đến triệt tiêu yếu tố tự giác của người quân nhân trong chấp hành kỷ luật. Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng phê phán những hiện tượng "đĩ hòa, vi quí" làm giảm tính nghiêm minh của kỷ luật quân đội cách mạng, dẫn đến tình trạng buông lỏng kỷ luật, muốn tính nghiêm minh của kỷ luật quân sự được phát huy triệt để, đòi hỏi phải phát huy dân chủ, đề cao kỷ luật, phải không ngừng giáo dục, bồi dưỡng năng cao nhận thức chính trị, phẩm chất đạo đức cách mạng, năng lực và phát triển nhân cách người quân nhân. Đạo đức cách mạng của người quân nhân được biểu hiện thông qua hành vi tích cực, rèn luyện và chấp hành kỷ luật; người có đạo đức cách mạng cũng là người có tính kỷ luật tự giác cao; kỷ luật tự giác là một phẩm chất cao đẹp của con người mới xã hội chủ nghĩa nói chung và người quân nhân cách mạng nói riêng. Do đó, người quân nhân chấp hành kỷ luật quân sự một cách tự giác, nghiêm minh cũng là tự rèn luyện, tu dưỡng đạo đức cách mạng theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Trong thực tế quản lý, chỉ huy ở đơn vị, bên cạnh những mặt mạnh, còn bộc lộ một số vấn đề cần đáng được quan tâm, đó là: nhận thức của một số cán bộ về làm việc theo chức trách, hành động theo điều lệnh chưa thật đầy đủ, sâu sắc, chưa thật sự gương mẫu về phẩm chất đạo đức, lễ tiết tác phong, chấp hành kỷ luật. Phương pháp, tác phong quản lý, chỉ huy chưa thật sự sâu sát, thuyết phục, còn nặng về hành chính, máy móc, chủ yếu là dùng mệnh lệnh, cứng nhắc, quan hệ cấp trên, cấp dưới còn có khoảng cách, cấp trên không sát cấp dưới, cá biệt còn có cán bộ còn bộc lộ những lời nói, việc làm thiếu tinh giáo dục, thiếu gương mẫu nên chưa thực sự là tấm gương để cấp dưới noi theo. Công tác quản lý bộ đội chưa toàn diện, đặc biệt công tác quản lý tư tưởng chưa sâu sát, nhận định đánh giá không đúng bản chất sự việc, thiếu chiều sâu và nội tâm của từng đối tượng, chưa nắm chắc diễn biến tư tưởng của bộ đội, nên biện pháp giáo dục thiếu tính thuyết phục.

Hiện nay quân đội ta đang thực hiện xây dựng chính qui theo Chi thị 37/CT của Thường vụ Đảng ủy Quân sự Trung ương (nay là Quân ủy Trung

(Xem tiếp trang 20)

thiện, nâng cao. Tuy nhiên Bác cũng khuyên chúng ta phải ít ham muốn về vật chất: “Do chủ nghĩa cá nhân mà sinh ra đòi hỏi hưởng thụ, đãi ngộ. Người ta ai cũng muốn ăn ngon mặc đẹp, nhưng muốn phải cho đúng thời, đúng hoàn cảnh. Trong lúc nhân dân ta còn thiếu thốn mà một người nào đó muốn riêng hưởng ăn ngon mặc đẹp, như vậy là không có đạo đức”(2). Những tệ nạn như tham nhũng, hối lộ, bè cánh, tranh giành địa vị, vơ lợi ích về cho những người thân trong gia đình, họ hàng... đều xuất phát từ những ham muốn vật chất mà Bác đã chỉ ra từ rất sớm. Đối với cán bộ, giảng viên Bác căn dặn, “Cán bộ Đảng, cán bộ chính quyền không phải làm quan cách mạng, ăn trên ngồi trốc. Cán bộ Đảng cũng như cán bộ chính quyền, ngay cả Bác là cán bộ cao nhất đều là đày tớ của nhân dân, phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, phải cần, kiệm, liêm, chính. Muốn thế phải gần gũi nhân dân, khuyến khích nhân dân, lãnh đạo nhân dân”(3).

Ngày nay, khi đất nước chúng ta đang trong thời kỳ đẩy mạnh CNH-HĐH, đời sống vật chất, tinh thần ngày càng được nâng lên đó cũng chính là nguyện vọng của Bác. Việc ăn, ở, sinh hoạt hàng ngày cũng cần phải hợp thời thế, chúng ta có thể mặc đẹp, lịch sự, nhưng không trái với thuần phong mỹ tục của người Việt Nam. Chúng ta có điều kiện tham gia các hoạt động vui chơi, giải trí nhiều hơn, nhưng việc vui chơi, giải trí, sinh hoạt hàng ngày của mỗi cán bộ, giảng viên chúng ta phải thật sự lành mạnh, hữu ích. Trong sinh hoạt đời thường, chúng ta cần thể hiện sự giản dị gần gũi quần chúng, phù hợp với đời sống của đại đa số người dân.

Để làm được điều đó, mỗi cán bộ, giảng viên phải học tập Bác bắt đầu từ những việc nhỏ hàng ngày. Tự điều chỉnh, sửa chữa những thói hư, tật xấu của bản thân và mạnh dạn, thẳng thắn góp ý xây dựng đồng chí, đồng đội trên tinh thần đoàn kết cùng nhau tiến bộ... Sống trong sạch, giản dị, hòa đồng, gần gũi với nhân dân, xóm giềng, sẵn sàng giúp đỡ người dân khi họ cần, lắng nghe nguyện vọng của nhân dân, đề xuất lãnh đạo giải quyết những vấn đề chính đáng cho nhân dân. Có trách nhiệm với cộng đồng, biết thương yêu, chia sẻ với những hoàn cảnh khó khăn bất hạnh. Cùng nhân dân trong khu phố, tổ dân phố tham gia các phong trào của địa phương phát động, nhất là đóng góp chăm lo cho người nghèo khó. Trong sinh hoạt hàng ngày từ ăn, mặc, ở, đi lại... phải tiết kiệm phù hợp với hoàn cảnh hiện tại của đất nước.

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH...

(Tiếp theo trang 16)

ương) nhằm xây dựng Quân đội “Cách mạng, chính qui, tinh nhuệ, từng bước hiện đại” mà Nghị quyết Đại hội VII xác định và Đại hội VIII, IX, X, XI, XII của Đảng tiếp tục khẳng định, XIII tiếp tục bổ sung hoàn thiện “có số lượng hợp lý, với chất lượng tổng hợp và sức chiến đấu cao”(2). Đặc biệt đối với cán bộ, học viên cần tiếp tục quán triệt và thực hiện nghiêm túc các nghị quyết, chỉ thị của cấp trên, nhất là Nghị quyết Đại hội XII, XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI và nhiệm vụ được giao. Tập trung đổi mới toàn diện, xây dựng đơn vị vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức; nâng cao năng lực lãnh đạo toàn diện, sức chiến đấu của các tổ chức đảng, chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên; mẫu mực về nền nếp chính qui, chấp hành kỷ luật, an toàn về mọi mặt.

Việc tìm hiểu và quán triệt tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh về kỷ luật quân sự có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc, có tác dụng to lớn, thiết thực góp phần bồi dưỡng cho cán bộ, học viên, chiến sĩ, công nhân viên bản chất cách mạng và những phẩm chất, nhân cách cao đẹp “Bộ đội Cụ Hồ”. Phần đầu trở thành người cán bộ ưu tú của Đảng, của Quân đội, có phẩm chất đạo đức tốt, năng lực hành động giỏi, ý thức tự giác chấp hành kỷ luật nghiêm, xứng đáng với truyền thống quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng.

Để nâng cao chất lượng rèn luyện và chấp hành kỷ luật của học viên ở các nhà trường quân đội theo tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh về kỷ luật quân sự, cần thực hiện tốt một số vấn đề cơ bản sau:

Một là, lãnh đạo, chỉ huy các cấp cần quán triệt và thực hiện đúng, đầy đủ về công tác quản lý, rèn luyện và chấp hành kỷ luật. Thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho học viên, đặc biệt đẩy mạnh công tác giáo dục, tuyên truyền pháp luật của Nhà nước và kỷ luật của Quân đội, thông qua các hoạt động giáo dục chính trị và ngày pháp luật ở đơn vị, thông qua hoạt động công tác, học tập và rèn luyện hàng ngày. Đồng thời thực

Ngoài ra, mỗi người phải thường xuyên luyện tập thể dục thể thao để nâng cao sức khỏe của mình.

Như vậy, phong cách sinh hoạt đời thường của Chủ tịch Hồ Chí Minh là biểu hiện của tình thương yêu con người, là đạo đức cần - kiệm - liêm - chính, tạo nên nét thanh cao và sự vĩ đại của một nhà hiền triết, một bậc thánh nhân thế kỷ XX. Trong giai đoạn hiện nay, cần tiếp tục đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục về tư tưởng, đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong đó có phong cách sinh hoạt của Người; qua học tập, mỗi cán bộ mới hiểu rõ hơn giá trị của phong cách sinh hoạt của Chủ tịch Hồ Chí Minh, từ đó liên hệ với bản thân, nhận thức rõ hơn sự cần thiết phải học tập và làm theo phong cách Chủ tịch Hồ Chí Minh, mỗi tổ chức đảng và cán bộ, giảng viên đề cao ý thức tự giác tu dưỡng, rèn luyện, thể hiện cụ thể trong suy nghĩ và thực hiện công việc hàng ngày, trong quan hệ với nhân dân, đồng chí, đồng nghiệp, góp phần đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và các tệ nạn tham nhũng, tiêu cực, lãng phí, thực hiện tốt Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII, khóa XIII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Cùng với sự nghiệp, tư tưởng, đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh, phong cách sinh hoạt là một phần tạo nên sự toàn vẹn, tầm vóc vĩ đại của danh nhân văn hóa, anh hùng giải phóng dân tộc. Người mãi mãi là tấm gương sáng cho các thế hệ người Việt Nam học tập, noi theo, để phấn đấu vì sự nghiệp xây dựng xã hội dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh và cho thế giới ngày càng tốt đẹp. Với những ý nghĩa sâu sắc đó: Phong cách sinh hoạt giản dị, thanh cao của Chủ tịch Hồ Chí Minh, sẽ luôn sống mãi trong lòng dân tộc, trong sự nghiệp Cách mạng và trong suy nghĩ của mỗi người cán bộ, giảng viên chúng ta.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 15 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.627.
- (2) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 10 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.589.
- (3) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 11 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.113.

hiện có hiệu quả các nghị quyết, chỉ thị, qui định của cấp trên và các văn bản hướng dẫn của cơ quan chức năng về xây dựng chính qui và chấp hành kỷ luật Quân đội, pháp luật Nhà nước.

Hai là, phát huy tốt vai trò tích cực, chủ động, tinh tiên phong gương mẫu và sự đoàn kết thống nhất cao trong lãnh đạo, chỉ huy đơn vị, trong đội ngũ cán bộ, đảng viên các cấp; nhất là vai trò của cán bộ đại đội, trung đội, tiểu đội trong quản lý, giáo dục, rèn luyện học viên chấp hành điều lệnh, điều lệ của Quân đội, pháp luật Nhà nước.

Ba là, duy trì nghiêm các chế độ học tập, huấn luyện, rèn luyện, sinh hoạt trong ngày, trong tuần; quản lý chặt chẽ học viên trong ngày nghỉ, giờ nghỉ, kết hợp các hoạt động vui chơi, giải trí lành mạnh trong các đơn vị học viên.

Bốn là, thường xuyên quan tâm sâu sát đến cán bộ, học viên, chiến sĩ, công nhân viên, nắm bắt kịp thời diễn biến tư tưởng, giải quyết dứt điểm và ngăn chặn những trường hợp đáng tiếc xảy ra.

Năm là, kịp thời xử lý các vụ việc vi phạm kỷ luật nhanh chóng, nghiêm minh, chính xác, đúng tính chất, mức độ của vụ việc trên cơ sở điều lệnh quản lý bộ đội. Đồng thời quan tâm, giúp đỡ, động viên, tạo điều kiện thuận lợi để học viên vi phạm phấn đấu tiến bộ.

Thực hiện vận dụng tốt tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh trong xây dựng và rèn luyện kỷ luật quân sự, đòi hỏi mỗi học viên phải không ngừng học tập, rèn luyện nâng cao trình độ, kiến thức về mọi mặt, nhất là kiến thức về pháp luật và điều lệnh kỷ luật của Quân đội. Từ đó xây dựng lòng tin, trách nhiệm, tính tự giác cao tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu vươn lên của người quân nhân cách mạng, để tự hoàn thiện nhân cách “Bộ đội Cụ Hồ”, hoàn thiện phẩm chất, nhân cách và năng lực chỉ huy đảm bảo hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ trên cương vị công tác sau này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 7 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.483
- (2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XIII, tập 2, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.133.